

PRAWO RODZINNE II

STOWARZYSZENIE
OBYWATELSKIEJ
POMOCY PRAWNEJ

WWW.SOPP.ORG.PL

Małżeńskie ustroje majątkowe

Małżeństwo jest instytucją prawną, wywierającą szereg konsekwencji w wielu dziedzinach prawa. Zasady regulujące stosunki majątkowe pomiędzy małżonkami oraz pomiędzy małżonkami a innymi podmiotami prawa określamy mianem małżeńskiego ustroju majątkowego. Zagadnienie to zostało uregulowane w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym. Ustawa wyróżnia następujące rodzaje ustrojów: ustawowy ustrój majątkowy, umowny ustrój majątkowy oraz przymusowy ustrój majątkowy.

Wspólność ustawowa

Jeżeli małżonkowie nie zawarli żadnej umowy małżeńskiej majątkowej to z chwilą zawarcia małżeństwa między nimi powstaje z mocy prawa wspólność majątkowa inaczej wspólność ustawowa. Wspólność ustawowa obejmuje przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania małżeństwa przez oboje małżonków lub jednego z nich. Do majątku wspólnego małżonków zaliczamy na przykład:

- wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków,
- dochody z majątku wspólnego oraz z majątku osobistego każdego z małżonków,
- środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków.

Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków i do takich przedmiotów zalicza się między innymi:

- przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej,
- przedmioty majątkowe nabyte przez małżonka w drodze dziedziczenia, zapisu lub darowizny,
- przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokojenia osobistych potrzeb jednego z małżonków,
- prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie,
- przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków,
- przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W czasie trwania wspólności ustawowej żaden ze współmałżonków nie może domagać się podziału majątku wspólnego. Na każdym z małżonków ciąży obowiązek współdziałania w zarządzie majątkiem wspólnym. Każdy z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym, małżonek może też sprzeciwić się czynności z zakresu zarządu majątkiem

wspólnym. Do dokonania pewnych czynności prawnych wymagana jest zgoda drugiego małżonka, tytułem przykładu można podać:

- czynności prowadzące do zbycia, obciążenia lub odpłatnego nabycia nieruchomości,
- czynności prowadzące do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego,
- darowizny z majątku wspólnego, z wyłączeniem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych.

Umowny ustrój majątkowy

Ustawodawca przewidział możliwość modyfikowania przez małżonków ustroju majątkowego. Małżonkowie w drodze umowy mogą wspólność ustawową rozszerzyć, mogą ją ograniczyć lub też mogą ustanowić rozdzielną majątkową albo rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków. Umowa majątkowa małżeńska powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Można ją zawrzeć zarówno przed wstąpieniem w związek małżeński jak też w trakcie jego trwania. Co ważne umowa może zostać zmieniona lub rozwiązana. W przypadku rozwiązania umowy w trakcie trwania małżeństwa, między małżonkami powstaje wspólność ustawowa chyba, że małżonkowie postanowią inaczej.

Przymusowy ustrój majątkowy

Przymusowy ustrój majątkowy powstaje w skutek ustanowienia rozdzielności majątkowej przez sąd. Ustanowienia rozdzielności może żądać każdy z małżonków. Z żądaniem może wystąpić również wierzyciel jednego z małżonków, wtedy wierzyciel musi uprawdopodobnić, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków. W pewnych przypadkach rozdzielność majątkowa powstaje z mocy prawa i jest niezależna od woli małżonków. Do przyczyn skutkujących powstaniem rozdzielności majątkowej należy ubezwłasnowolnienie lub ogłoszenie upadłości jednego z małżonków.

Zdarzają się przypadki, że małżonkowie nie mogą osiągnąć porozumienia co do zarządu majątkiem wspólnym, albo jeden z małżonków na przykład w skutek nałogu nie przyczynia się do powstania majątku wspólnego, a wręcz majątek ten marnotrawi. Co można zrobić w takiej sytuacji? Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy przewidział instytucję sądowej rozdzielności majątkowej. Oznacza to, że każdy z małżonków może wystąpić do sądu z pozwem o ustanowienie rozdzielności majątkowej. Pozew taki należy złożyć do sądu rejonowego, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Opłata od pozwu wynosi 200 zł. W pozwie należy dokładnie oznaczyć strony (są nimi małżonkowie) oraz podać ich adresy zamieszkania. Pozew musi zawierać dokładne określenie żądania oraz właściwe uzasadnienie. W uzasadnieniu opisuje się fakty, które zmusiły strony do skierowania sprawy na drogę sądową. Ponadto pozew musi zawierać informację czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu. W zależności od potrzeby pozew może zawierać wniosek o przeprowadzenie dowodów, celem wykazania faktów, na które strony

powołały się w uzasadnieniu pisma. Jeżeli do pozwu strony dołączają jakieś dokumenty to należy je wymienić. Pozew składa się w dwóch egzemplarzach – oryginał i odpis dla strony przeciwnej. Na koniec pozew musi zostać podpisany własnoręcznie przez osobę, która go składa, czyli przez powoda.

Wzór pozwu o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej

Olsztyn, dnia.....

Sąd Rejonowy w Olsztynie

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

ul. Dąbrowszczaków 44

10 – 543 Olsztyn

Powódka:

zamieszkała.....

.....

PESEL:

Pozwany:

zamieszkały.....

.....

Opłata stała od pozwu 200 zł

Wartość przedmiotu sporu 280 000 zł

POZEW

O USTANOWIENIE ROZDZIELNOŚCI MAJĄTKOWEJ MAŁŻEŃSKIEJ

Działając w imieniu własnym, wnoszę o:

1. ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej Powódki i Pozwanego, powstałej wskutek zawartego przez nich w dniu 2 maja 2009 r. związku małżeńskiego przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w , z jednoczesnym oznaczeniem, że wspólność ta ustała z dniem 10.10.2017 r. ,
2. dopuszczenie dowodów z dokumentów dołączonych do pozwu tj.:
 - a.
 - b.

na fakty z nich wynikające i wskazane w uzasadnieniu pozwu,

3. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków:
 - a. adres
 - b. adres

na fakt istnienia ważnych powodów uzasadniających ustanowienie przez sąd rozdzielnosci majątkowej,

4. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 KPC oświadczam, że przed wniesieniem pozwu, Powódka podjęła próbę pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, jednak z uwagi na postawę Pozwanego nie doszła ona do skutku.

UZASADNIENIE

Strony zawarły związek małżeński przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w dnia 2 maja 2009 r.

Dowód: *odpis skrócony aktu małżeństwa*

Strony nie zawierały umów majątkowych małżeńskich, co oznacza, że pozostają w ustroju wspólności majątkowej.

Dnia 10 października 2017 r. Pozwany wyprowadził się z mieszkania Stron i zamieszkał u swoich rodziców. Od tego czasu Strony pozostają w faktycznej separacji.

Dowód: *przesłuchanie stron, zeznania świadków*

Powódka podnosi, że już w czasie kiedy Strony mieszkały razem, Pozwany systematycznie nadużywał alkoholu. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Olsztynie III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 16 lipca 2015 r., w sprawie o sygnaturze III RNs .../...,

Pozwany został zobowiązany do podjęcia leczenia w niestacjonarnej placówce leczenia odwykowego. Nie przyniosło to jednak zamierzonego rezultatu.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16 lipca 2015 r.,

sygn. akt III RNs/..... w przedmiocie zobowiązania pozwanego

do podjęcia leczenia odwykowego

Pozwany do tego stopnia uzależnił się od alkoholu, że zaczął marnotrawić wspólny majątek Stron. Wynosił z domu różne rzeczy i sprzedawał je, aby mieć pieniądze na alkohol. Zaciągnął i do chwili obecnej zaciąga długi. Postawa Pozwanego nie wskazuje, aby sytuacja ta uległa zmianie.

Dowód: przesłuchanie stron, zeznania świadków

Powódka wnosi o oznaczenie w wyroku, że wspólność majątkowa małżeńska Stron ustała z dniem 10 października 2017 r., ponieważ z tym dniem nastąpiła faktyczna separacja Stron.

Wobec powyższego istnieją ważne powody w rozumieniu przepisu art. 52 § 1 KRO do żądania zniesienia przez sąd wspólności majątkowej małżeńskiej Stron.

W tym stanie rzeczy pozew niniejszy należy uznać jako konieczny i uzasadniony.

.....
podpis powódki

Załączniki:

1. odpis skrócony aktu małżeństwa,
2. odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 16 lipca 2015 r., w sprawie o sygnaturze III RNs .../..., w przedmiocie zobowiązania pozwanego do podjęcia leczenia odwykowego,
3. dowód uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 200 zł,
4. odpis pozwu wraz z załącznikami dla strony przeciwnej.

Zaprzeczenie ojcostwa

Zaprzeczenie ojcostwa jest instytucją uregulowaną w przepisach Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego.

Na czym polega zaprzeczenie ojcostwa?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa domniemywa się, że ojcem dziecka narodzonego w trakcie trwania małżeństwa albo przed upływem 300 dni od ustania małżeństwa jest mąż matki. Jest to domniemanie prawne ojcostwa dziecka z małżeństwa. Jeśli natomiast dziecko urodziło się przed upływem 300 dni od ustania małżeństwa, ale w tym czasie matka dziecka wstąpiła w nowy związek małżeński, to przyjmuje się, że ojcem dziecka jest drugi mąż matki. Zdarzają się niekiedy w życiu sytuacje, że pomimo, iż dziecko urodziło się w trakcie trwania małżeństwa to mąż matki nie jest biologicznym ojcem tego dziecka. Do wykazania, że mężczyzna prawnie uważany za ojca dziecka w rzeczywistości ojcem nie jest służy właśnie instytucja zaprzeczenia ojcostwa.

Kto może domagać się zaprzeczenia ojcostwa?

Z powództwem o zaprzeczenie ojcostwa może wystąpić mąż matki, matka i dziecko po osiągnięciu pełnoletności. Powództwo o zaprzeczenie ojcostwa może wytoczyć też prokurator. Mąż matki powinien wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa przeciwko dziecku i matce, jeśli matka nie żyje to przeciwko dziecku. Matka powinna wytoczyć powództwo przeciwko mężowi i dziecku, jeśli mąż nie żyje przeciwko dziecku. Dziecko powinno wytoczyć powództwo przeciwko mężowi swojej matki i matce.

Terminy na zaprzeczenie ojcostwa

Mąż matki może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa w ciągu roku licząc od dnia, w którym dowiedział się, że dziecko od niego nie pochodzi. Matka może wytoczyć powództwo w ciągu roku od dnia, w którym dowiedziała się, że dziecko nie pochodzi od jej męża. Dziecko po osiągnięciu pełnoletności może wytoczyć powództwo w ciągu roku od dnia, w którym dowiedziało się, że nie pochodzi od męża swojej matki. Powyższe terminy nie obowiązują prokuratora. Po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności powództwo o zaprzeczenie ojcostwa mogą wytoczyć tylko dziecko i prokurator.

Co zrobić jeśli upłynął termin do wystąpienia z powództwem?

W sytuacji kiedy upłynął już termin do wystąpienia z powództwem o zaprzeczenie ojcostwa, możemy zwrócić się do prokuratora, aby ten wystąpił do sądu z takim powództwem. Jak powyżej zostało wspomniane, prokurator nie jest ograniczony terminami. Prokurator może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego.

Jak wystąpić o zaprzeczenie ojcostwa?

Podważyć domniemanie, że mąż matki nie jest biologicznym ojcem dziecka można tylko w drodze powództwa o zaprzeczenie ojcostwa. W tym celu należy złożyć do sądu pozew. Pozew o zaprzeczenie ojcostwa należy do właściwości sądu rejonowego. W przypadku, gdy pozew wnosi matka dziecka (powódka), powództwo o zaprzeczenie ojcostwa wytacza przeciwko pozwanym, którymi będą dziecko oraz mąż matki. Pozew można złożyć osobiście w sądzie, wówczas składa go się w biurze podawczym sądu, można również wysłać go listem poleconym. Pozew składa się w czterech egzemplarzach. Jeden egzemplarz jest dla sądu i trzy odpisy:

- jeden dla pozwanego, którym będzie w zależności od sytuacji matka dziecka albo mąż matki ojca lub matki dziecka,
- drugi dla małoletniego dziecka,
- trzeci dla prokuratora

Bardzo ważnym elementem pozwu o zaprzeczenie ojcostwa jest jego uzasadnienie, w którym należy wykazać, iż mąż matki nie jest ojcem dziecka. W uzasadnieniu należy podać te okoliczności, które świadczą, że nie ma możliwości aby to mąż matki był ojcem dziecka. Na poparcie swoich argumentów można wskazać dowody na przykład z zeznań świadków czy z dokumentów. Pozew o zaprzeczenie ojcostwa podlega opłacie sądowej w wysokości 200 zł. Opłatę można uiścić na rachunek bankowy sądu, jak też dokonać jej w znakach opłaty sądowej.

Wzór pozwu o zaprzeczenie ojcostwa

Olsztyn, dnia.....

Sąd Rejonowy w Olsztynie
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul. Dąbrowszczaków 44
10 – 543 Olsztyn

Powódka:

zamieszkała.....

.....

PESEL:

Pozwani: 1.

zamieszkały.....

.....

2. małoletni

zamieszkały.....

.....

Opłata stała od pozwu 200 zł

POZEW

MATKI DZIECKA O ZAPRZECZENIE OJCOSTWA SWEGO MEŻA

Działając w imieniu własnym, wnoszę o:

1. ustalenie, że Pozwany (mąż matki) nie jest ojcem małoletniego dziecka urodzonego w dniu w miejscowości ;
2. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów dołączonych do pozwu tj.:
 - a.,
 - b.,na fakty z nich wynikające i wskazane w uzasadnieniu pozwu;
3. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:
 - a. adres
 - b. adres.....
 - c. adresna fakt, iż nie ma możliwości aby mąż matki był ojcem dziecka;
4. ustanowienie kuratora dla małoletniego Pozwanego, celem reprezentowania go w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa;
5. zasądzenie od Pozwanego (męża matki) na rzecz Powódki kosztów sądowych według norm przepisanych.

Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 KPC oświadczam, że strony nie podejmowały próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu.

UZASADNIENIE

Powódka (matka dziecka) i Pozwany (mąż matki dziecka) zawarli związek małżeński w dniu..... przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa

Małżeństwo Stron nie układało się dobrze. Od sześciu lat Strony pozostają w separacji faktycznej. W roku Powódka wyjechała do pracy za granicę. Tam zapoznała mężczyznę, z którym od trzech lat jest w związku partnerskim. Ze związku tego w dniu narodził się małoletni pozwany.

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego pozwanego

Od czasu kiedy Powódka wyjechała za granicę nie spotykała się ze swoim mężem, nie utrzymywała z nim kontaktu fizycznego , a zatem nie możliwym jest, aby to on był ojcem małoletniego pozwanego.

Dowód: przesłuchanie stron, zeznania świadków

Łączący Powódkę i Pozwanego (męża matki) związek małżeński jest jedynie fikcją. Powódka w okresie koncepcyjnym utrzymywała kontakt fizyczny wyłącznie z jej obecnym partnerem i to on jest ojcem małoletniego pozwanego.

Pomimo wyraźnego przekonania Powódki co do biologicznego pochodzenia małoletniego pozwanego, zgodnie z przepisami Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego istnieje domniemanie prawne ojcostwa dziecka z małżeństwa. W myśl art. 63 § 3 KRO wytoczenie powództwa o zaprzeczenie ojcostwa jest konieczne do obalenia obciążającego małoletniego pozwanego domniemania prawnego.

W świetle powyższego, wnoszę jak na wstępie.

.....
podpis powódki

Załączniki:

1. odpis aktu małżeństwa,
2. odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego pozwanego,
3. dowód uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 200 zł,
4. 3 odpisy pozwu wraz z załącznikami.

O STOWARZYSZENIU

Stowarzyszenie Obywatelskiej Pomocy Prawnej prowadzi w 2025 roku szesnaście punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i obywatelskiej na terenie Elbląga, Olsztyna, powiatu świdwińskiego, choszczeńskiego, płońskiego, przasnyskiego, oleckiego, pułtuskiego, bartoszyckiego, łęczyckiego, pilskiego, sławieńskiego.

Zadania publiczne są finansowane z budżetu państwa ze środków otrzymanych od powiatów.

